

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-159>

УДК 656.073:001.4

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ» В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ДУМЦІ

CONCEPTUAL APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF «TRANSPORT AND FORWARDING ACTIVITIES» IN MODERN SCIENTIFIC THOUGHT

Бахарев Олександр Анатолійович

аспірант,

Одеський національний морський університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3739-8235>**Холоденко Анатолій Михайлович**

доктор економічних наук, професор, науковий керівник,

Одеський національний морський університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7626-5820>**Бахарев Володимир Олександрович**

студент магістратури,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6001-5207>**Bakharev Oleksandr, Kholodenko Anatoliy**

Odesa National Maritime University

Bakharev Volodymyr

Taras Shevchenko National University of Kyiv

У статті здійснено систематизацію та критичний аналіз наукових підходів до визначення поняття «транспортно-експедиторська діяльність» у сучасній економічній та логістичній думці. Узагальнено трактування вітчизняних і зарубіжних науковців, а також нормативно-правове визначення, закріплене у законодавстві України. На основі порівняльного аналізу виявлено концептуальні розбіжності між поняттями «транспортно-експедиторська діяльність», «підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії», «транспортно-експедиторське обслуговування» та «транспортно-експедиторські послуги». Обґрунтовано доцільність розгляду транспортно-експедиторської діяльності як процесу надання комплексу спеціалізованих послуг, спрямованих на організацію та забезпечення перевезень. Запропоновано авторське бачення взаємозв'язку базових дефініцій, що формує методологічне підґрунтя для подальших прикладних досліджень діяльності транспортно-експедиторських компаній.

Ключові слова: транспортно-експедиторська діяльність; транспортно-експедиторські послуги; транспортно-експедиторське обслуговування; логістика; аутсорсинг; ланцюг постачання; підприємницька діяльність.

The article systematizes and critically analyzes modern approaches to defining transport and forwarding activities in economic and logistics research. The topic is increasingly relevant due to the growing complexity of supply chains, the spread of multimodal and cross-border transportation, digitalization of documents and tracking, and the wider use of logistics outsourcing. In these conditions, forwarding companies act not only as intermediaries, but also as coordinators of cargo flows and service integrators. At the same time, the literature often mixes different analytical levels: transport and forwarding activity as a process, entrepreneurial activity of a forwarding company as a business system, transport and forwarding services as market products, and transport and forwarding servicing as the practical execution of operations for a specific shipment. Such conceptual overlap complicates comparative research, weakens terminological clarity, and hinders the development of consistent managerial and methodological approaches. The study summarizes definitions proposed by Ukrainian and foreign scholars and compares them with the regulatory definition fixed in the Law of Ukraine "On Freight Forwarding Activity". Using comparative semantic

and functional analysis, the authors identify the stable components of the phenomenon, including organization of transportation, carrier selection, routing, documentation, customs support, insurance, cargo monitoring, and related coordination functions. As a result, the paper substantiates the expediency of interpreting transport and forwarding activity as a process of organizing and ensuring transportation through a package of specialized services. It also differentiates this concept from the broader entrepreneurial activity of a forwarding company, from transport and forwarding services as separate service products, and from transport and forwarding servicing as their practical implementation. An authorial conceptual scheme of the relationship among the basic definitions is proposed, forming a methodological basis for further applied research on forwarding companies and their business processes.

Keywords: freight forwarding and transport-expedition activity; freight forwarding services; transport-expedition servicing; logistics; outsourcing; supply chain; entrepreneurial activity; business processes; regulatory definition; Ukraine.

Постановка проблеми. Зростання складності ланцюгів постачання, поширення мультимодальних і транскордонних перевезень, цифровізація документообігу та активне використання транспортного аутсорсингу підвищують роль транспортно-експедиторських компаній як координаторів вантажопотоків і інтеграторів сервісів доставки. Водночас у науковому обігу відсутній єдиний підхід до трактування поняття «транспортно-експедиторська діяльність»: його нерідко ототожнюють з підприємницькою або логістичною діяльністю, а також змішують із категоріями «транспортно-експедиторські послуги» та «транспортно-експедиторське обслуговування», що ускладнює формування цілісної теоретичної бази, порівняльність досліджень і розроблення прикладних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У міжнародній літературі експедирування розглядається як важливий елемент логістичної системи та управління ланцюгами постачання (зокрема, J. Mangan, C. Lalwani, A. Calatayud [1] підкреслюють його вплив на ефективність доставки й витрати), а D. F. Wood [2] визначає транспортно-експедиторську діяльність як надання експедитором комплексу послуг з організації перевезення, включаючи контрагування перевізників, митні процедури, страхування та консультування. Нормативну рамку задає Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» [3], де вона трактується як підприємницька діяльність із надання транспортно-експедиторських послуг з організації та забезпечення перевезень. У вітчизняних дослідженнях Лужанська Н. О., Дрига І. О., Тарасенко Д. К. [4] акцентують на ринковому вимірі й комплексі робіт із супроводження вантажів; Бірюков М. І. [5] розкриває управлінсько-логістичний зміст; М'якушко В. Л. [6] описує діяльність як сукупність основних і допоміжних операцій; Папахов О. Ю., Логвінова Н. О., Гудімов В. В., Максименков Є. А. [7] пов'язують її з транспортним аутсорсингом;

Свіріденко А. [8] підкреслює, що сутність експедиторської діяльності полягає передусім в організації перевезення, а не у самому перевезенні; Стадник В. Г. [9] та Ширяєва С. В., Дяченко І. О. [10] розглядають експедирування як елемент ланцюга постачання й комплекс супутніх сервісів. Водночас різноспрямованість акцентів свідчить про потребу уніфікації дефініцій та розмежування суміжних категорій.

Виділення проблеми. Попри наявність значного масиву публікацій, залишаються дискусійними: (1) межі поняття «транспортно-експедиторська діяльність» щодо суміжних категорій (логістична діяльність, перевізницька діяльність, посередницькі операції); (2) розмежування рівнів аналізу «діяльність як процес» – «підприємницька діяльність компанії» – «послуга як продукт» – «обслуговування як виконання робіт під конкретне відправлення»; (3) єдині змістові ознаки, необхідні для подальшого вимірювання ефективності, якості сервісу та розподілу відповідальності й ризиків у договірних відносинах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є узагальнення та систематизація наукових і нормативно-правових підходів до визначення поняття «транспортно-експедиторська діяльність» та обґрунтування авторського бачення її сутності в сучасних умовах. Для досягнення мети передбачено вирішення таких завдань: проаналізувати наявні наукові та нормативно-правові підходи до трактування поняття; систематизувати визначення за змістовними підходами та ключовими акцентами; розмежувати поняття «транспортно-експедиторська діяльність», «підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії», «транспортно-експедиторське обслуговування» та «транспортно-експедиторські послуги»; обґрунтувати доцільність процесного підходу до визначення сутності транспортно-експедиторської діяльності; сформулювати методологічну основу для подальших прикладних

досліджень діяльності транспортно-експедиторських компаній.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підходи до трактування поняття «транспортно-експедиторська діяльність» узагальнено в таблиці 1.

Як видно з таблиці 1 в різних джерелах транспортно-експедиторська діяльність трактується по-різному – вчені підкреслюють в запропонованих визначеннях окремі сторони сутності даного поняття.

Аналіз наведених в таблиці 1 визначень дозволив об'єднати їх в підходи:

- транспортно-експедиторська компанія як складова аутсорсингу;
- транспортно-експедиторська компанія як складова ланцюга постачання;
- транспортно-експедиторська компанія як підприємницька діяльність;
- транспортно-експедиторська компанія як процес надання транспортно-експедиторських послуг;

Підходи, згідно яких транспортно-експедиторська діяльність визначається як окрема частина аутсорсингу та як складова ланцюга постачання є схожими за змістовним наванта-

Таблиця 1

Підходи до трактування поняття «транспортно-експедиторська діяльність»

Джерело	Визначення
Mangan J., Lalwani C., Calatayud A.	трактує як важливий елемент логістичної системи підприємства, що впливає на ефективність ланцюга поставок і забезпечує зменшення витрат на транспортування товарів [1].
Wood D. F., Barone A., Murphy P., Wardlow D.	визначає транспортно-експедиторську діяльність як надання послуг експедитором для організації перевезення товарів, включаючи контрактування перевізників, виконання митних процедур, страхування та надання консультаційних послуг [2].
Закон України «Про транспортно-експедиційну діяльність»	транспортно-експедиторська діяльність визначена як підприємницька діяльність із надання транспортно-експедиторських послуг з організації та забезпечення перевезень експортних, імпорتنних, транзитних або інших вантажів [3].
Лужанська Н. О.	визначає як підприємницьку діяльність, що передбачає надання послуг з організації та забезпечення перевезень вантажів, зокрема експортних, імпорتنних, транзитних. Вона включає комплекс робіт, пов'язаних з підготовкою, відправленням, супроводженням та отриманням вантажів, а також здійсненням взаєморозрахунків [4].
Бірюков М.І.	визначає транспортно-експедиторську діяльність як комплексну діяльність, що включає планування, організацію, контроль і координацію всіх етапів перевезення товарів від місця відправлення до місця призначення з урахуванням вимог клієнта [5], тобто робить акцент на управлінський аспект цієї діяльності та логістичний бекграунд.
М'якушко В.Л.	вважає, що транспортно-експедиторська діяльність це низка основних і допоміжних операцій відносно перевезення товару [6]
Папахов О. Ю., Логвінова Н. О., Гудімов В. В., Максименков Є. А.	підкреслює, що транспортно-експедиційна діяльність є складовою частиною транспортного аутсорсингу [7]
Свіріденко А.	вважає, що сутність експедиторської діяльності полягає не у самому перевезенні, хоча воно є кінцевим результатом, а у організації цього перевезення [8]
Стадник В. Г.	зазначає, що транспортно-експедиторська діяльність охоплює не тільки організацію перевезень, але й комплекс послуг, включаючи страхування вантажу, митне оформлення, складські операції, консультування клієнтів з питань логістики, що дозволяє вже окреслити самі процеси, які відбуваються в рамках транспортно-експедиторського обслуговування клієнта [9]
Ширяєва С. В., Дяченко І. О.	трактують як окремий елемент ланцюга постачання, що передбачає безперебійну доставку товарів від виробника до кінцевого споживача [10]

Джерело: сформовано авторами

женням та, на нашу думку, в певній мірі звужують сутність даного поняття.

Таке твердження ґрунтується на тому, що обидва підходи спрямовані на розкриття сутності аутсорсингу та сутності ланцюга постачання відповідно. Водночас, сутність транспортно-експедиторської діяльності за таких умов залишається не визначеною.

Заслуговує на увагу підхід, згідно якому транспортно-експедиторська діяльність ототожнюється з підприємницькою [3; 4].

На нашу думку таке ототожнення не є доречним та базується на істотно різних сутнісних ознаках між даними поняттями. Авторське бачення даних відмінностей представлено в таблиці 2.

Отже, підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії охоплює істотно інших спектр напрямів діяльності, а ніж транспортно-експедиторська діяльність та виступає ширшим поняттям. Основні аспекти підприємницької діяльності транспортно-експедиторських компаній, які відрізняють її від транспортно-експедиторської діяльності можуть бути зведені до наступного:

Організація перевезень: транспортно-експедиторська діяльність передбачає планування маршрутів, вибір виду транспорту, укладання договорів з перевізниками (залізницею, автоперевізниками, авіакомпаніями, морськими лініями) та іншими учасниками процесу перевезення.

Експедиторські послуги: До них належать оформлення документів, митне очищення,

страхування вантажу, складські послуги, перевалка вантажів, контроль за переміщенням вантажу тощо.

Договірні відносини: транспортно-експедиторська діяльність здійснюється на підставі договору транспортного експедирування, в якому визначаються права та обов'язки експедитора та клієнта.

Форми власності: Транспортно-експедиторську діяльність можуть здійснювати як спеціалізовані підприємства, так і інші суб'єкти господарювання різних форм власності.

Правовий аспект: Згідно з Законом України "Про транспортно-експедиторську діяльність", експедитор може діяти як представник замовника (від його імені) або від свого імені, укладаючи договори з перевізниками.

Технологічна база: Для виконання доручень клієнтів експедитори можуть мати склади, різні види транспорту, контейнери, виробничі приміщення та інше необхідне обладнання [3].

Підхід, згідно якому транспортно-експедиторська діяльність визначається як процес надання відповідних послуг, на нашу думку, є найбільш доцільним та зумовлює потребу в узагальненні підході до визначення сутності транспортно-експедиторських послуг.

Підходи до трактування поняття «транспортно-експедиторські послуги» узагальнено в таблиці 3.

Як видно з таблиці 3, підходи майже однакові та зводять сутність транспортно-експедиторських послуг до певного переліку робіт.

Таблиця 2

Сутнісні відмінності між поняттями «транспортно-експедиторська діяльність» та «підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії»

Критерій	Транспортно-експедиторська діяльність	Підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії
Сутність	Організація перевезень (логістика, митне оформлення, страхування, документообіг)	Юридичний статус, форма бізнесу (ФОП, ТОВ), управління, розвиток
Регулювання	Підлягає ліцензуванню, договори з перевізниками і митницею, стандарти контролю	Відповідальність перед державними реєстрами, облік, звітність, управління активами/інвестиціями
Приклад напряму діяльності	Компанія організовує перевезення контейнерів із застосуванням GPS, митної очистки і складування	ТОВ відкриває новий філіал, інвестує в парк, формує бізнес-стратегію
Ключова різниця	це операційна модель роботи: що саме робить компанія	це статус і спосіб організації бізнесу: як вона функціонує з точки зору правового, фінансового та менеджментного поля

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 3

Підходи до трактування поняття «транспортно-експедиторські послуги»

Джерело	Визначення
Марценюк Р. А.	роботи із організації та забезпечення перевезень за договором транспортного експедирування [11]
Нагорний Є. В.	послуги, які надаються як результат договірних відносин між відправником вантажу та його отримувачем [12]
Свіриденко А.	роботи, пов'язані із організацією та забезпеченням перевезень експортного, імпортного, транзитного або іншого вантажу за договором транспортної експедиції [8].
М'якушко В. Л.	результат роботи виконавця (експедитора) та споживача (замовника або вантажоодержувача) внаслідок виконання договірних зобов'язань та вимог [6]
Кійко А.І.	комплекс робіт та заходів, спрямованих на організацію та забезпечення перевезення вантажів, включаючи підготовку документів, взаєморозрахунки, контроль за переміщенням вантажу та інші супутні послуги, передбачені договором транспортного експедирування [13]

Джерело: сформовано авторами

В загальному під транспортно-експедиторськими послугами розуміють комплекс операцій, спрямованих на задоволення певної потреби суб'єкта господарювання.

Водночас, транспортно-експедиторське обслуговування найчастіше розглядається як цілісна система доставки.

Для аналізу структури транспортно-експедиторського обслуговування можна виділити такі три складові: транспортне (доставка вантажів, навантажувально-розвантажувальні роботи тощо), експедиторське (підготовчі роботи, маркування тощо) та посередницьке (лізинг, страхування, митне оформлення тощо) обслуговування.

Таким чином, можна констатувати, що такі поняття як «підприємницька діяльність транспортно-експедиторських компаній», «транспортно-експедиторська діяльність», «транспортно-експедиторське обслуговування» та «транспортно-експедиторські послуги» носять суттєво різне змістовне навантаження та в певній мірі відрізняються один від одного, хоча й спостерігається щільний взаємозв'язок між даними дефініціями.

Подане на рисунку 1 авторське узагальнення дозволяє системно відобразити ієрархічний та змістовий взаємозв'язок між базовими дефініціями дослідження – «підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії», «транспортно-експедиторська діяльність», «транспортно-експедиторське обслуговування» та «транспортно-експедиторська послуга». Встановлено, що підприємницька діяльність транспортно-експедиторської ком-

панії є найбільш широкою категорією та охоплює сукупність комерційних, фінансових, інвестиційних, маркетингових і операційних складових. У її межах транспортно-експедиторська діяльність розглядається як процес організації та надання повного комплексу відповідних послуг, тоді як транспортно-експедиторське обслуговування характеризує інтегровану систему забезпечення доставки вантажу від виробника до споживача. Водночас транспортно-експедиторська послуга виступає елементарною операційною одиницею даної системи. Таким чином, рис. 1 наочно підтверджує доцільність розмежування зазначених понять за рівнями узагальнення та функціональним призначенням, що формує методологічну основу подальших досліджень діяльності транспортно-експедиторських компаній.

Висновки. У процесі дослідження здійснено систематизацію та критичний аналіз сучасних наукових і нормативно-правових підходів до трактування поняття «транспортно-експедиторська діяльність». Встановлено, що в науковій літературі відсутній єдиний підхід до її визначення, а наявні трактування зосереджуються переважно на окремих аспектах – логістичному, управлінському, операційному, аутсорсинговому або підприємницькому.

Узагальнення результатів аналізу дозволило згрупувати наявні підходи до розуміння транспортно-експедиторської діяльності за такими напрямками: як складова транспортного аутсорсингу; як елемент ланцюга постачання; як різновид підприємницької діяльності; як процес надання комплексу транспортно-екс-

Рис. 1. Взаємозв'язок базових понять дослідження

Джерело: сформовано авторами

педиторських послуг. Обґрунтовано, що перші два підходи не дають змоги повною мірою розкрити економічну сутність досліджуваного поняття, оскільки зосереджуються на ширших за змістом категоріях.

Доведено недоцільність ототожнення транспортно-експедиторської діяльності з підприємницькою діяльністю транспортно-експедиторської компанії, оскільки вони відрізняються за функціональним призначенням, сферою регулювання та характером управлінських рішень. Підприємницька діяльність виступає ширшою економічною категорією, у межах

якої транспортно-експедиторська діяльність є операційною складовою.

На основі узагальнення підходів до трактування транспортно-експедиторських послуг встановлено, що їх сутність полягає у виконанні комплексу робіт та операцій, спрямованих на організацію і забезпечення перевезень відповідно до договору транспортного експедирування. Запропонована класифікація послуг дозволила систематизувати основні напрями діяльності транспортно-експедиторських компаній та визначити їх функціональне наповнення.

Графічна інтерпретація взаємозв'язку базових дефініцій дала змогу сформуванню цілісного уявлення про структурну побудову діяльності транспортно-експедиторських компаній та логіку взаємопідпорядкованості ключових понять.

Наукова новизна дослідження полягає в такому: в межах єдиного концептуального підходу систематизовано та структуровано взаємозв'язок між поняттями «підприємницька діяльність транспортно-експедиторської компанії», «транспортно-експедиторська діяльність», «транспортно-експеди-

торське обслуговування» та «транспортно-експедиторська послуга» з урахуванням рівнів їх узагальнення та функціонального призначення.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на формування методичного інструментарію оцінювання ефективності транспортно-експедиторської діяльності з урахуванням процесного підходу та розроблення моделей управління бізнес-процесами транспортно-експедиторських компаній в умовах цифровізації та розвитку інтегрованих логістичних платформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Mangan J., Lalwani C., Calatayud A. *Global Logistics and Supply Chain Management*. 4th ed. Wiley, 2020. URL: <https://www.wiley.com/engb/Global+Logistics+and+Supply+Chain+Management%2C+4th+Editio> n-p-9781119702993/ (дата звернення: 07.03.2026).
2. Wood D. F., Barone A., Murphy P., Wardlow D. *International Logistics*. 2nd ed. New York : AMACOM, 2002. URL: https://www.academia.edu/35710632/international_logistics_wood_donald_f_barone_anthony_murphy_paul_wardlow_daniel (дата звернення: 07.03.2026).
3. Про транспортно-експедиційну діяльність : Закон України від 01.07.2004 № 1955-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1955-15> (дата звернення: 07.03.2026).
4. Лужанська Н. О., Дрига І. О., Тарасенко Д. К. Сучасний стан ринку транспортно-експедиторських послуг // Інтелектуальні транспортні технології : IV міжнар. наук.-техн. конф. (27–28 листопада 2023 р.) : тези доповідей. Харків : УкрДУЗТ, 2023. С. 196–197.
5. Бірюков М. І. *Основи транспортної логістики*. Київ, 2011. 255 с.
6. М'якушко В. Л. Транспортно-експедиторська діяльність: основи та бізнес-процеси // *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. № 3 (88). С. 87–99. URL: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-3-87-99> (дата звернення: 07.03.2026).
7. Папахов О. Ю., Логвінова Н. О., Гудімов В. В., Максименков Є. А. Аутсорсинг транспортно-експедиційних компаній для виконання запланованих обсягів перевезень // *Транспортні системи та технології перевезень*. 2023. № 24. С. 53–57. URL: <https://doi.org/10.15802/tstt2022/272064> (дата звернення: 07.03.2026).
8. Свіриденко А. Надаємо експедиторські послуги: особливості обліку // *Податки & Бухоблік*. 2016. № 38.
9. Стадник В. Г. Тенденції розвитку міжнародного транспортно-експедиційного бізнесу // *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 6. Т. 2. С. 297–300.
10. Ширяєва С. В., Дяченко І. О. Дослідження проблем транспортно-експедиторської діяльності в сучасних умовах // *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Технічні науки»*. 2023. Вип. 1 (55). С. 318–322. URL: <https://doi.org/10.33744/2308-6645-2023-1-55-318-322> (дата звернення: 07.03.2026).
11. Марценюк Р. А. Облік транспортно-експедиторських послуг: теоретичний аспект // *Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, НУ «ЛП», 24–26 жовтня 2019 р.)*. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. С. 138–139.
12. Нагорний Є. В., Ломотько Д. В., Шраменко Н. Ю. *Транспортно-експедиторська діяльність : підручник*. Харків : ХНАДУ, 2012. 352 с.
13. Кійко А. І. Сутність та особливості транспортно-експедиторської діяльності підприємств: сучасний аспект // *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. № 79. С. 106–112. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1687/1586> (дата звернення: 07.03.2026).
14. Іщенко Н. М. Маркетинг транспортних послуг [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.chdu.edu.ua> (дата звернення: 07.03.2026).
15. Демидчук Л. Б. Сутність якості транспортно-експедиційного обслуговування та логістичні принципи його ефективності // *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2023. Вип. 72. С. 30–40. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-72-04> (дата звернення: 07.03.2026).
16. Майорова І. О., Нечепуренко О. С. Проблеми ефективності управління якістю транспортно-експедиторського обслуговування // *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2014. Вип. 4 (49). С. 92–110.

REFERENCES:

1. Mangan J., Lalwani C., Calatayud A. (2020) *Global Logistics and Supply Chain Management*. 4th ed. Wiley. Available at: <https://www.wiley.com/engb/Global+Logistics+and+Supply+Chain+Management%2C+4th+Edition-p-9781119702993/> (accessed March 7, 2026).
2. Wood D. F., Barone A., Murphy P., Wardlow D. (2002) *International Logistics*. 2nd ed. New York: AMACOM. Available at: https://www.academia.edu/35710632/international_logistics_wood_donald_f_barone_anthony_murphy_paul_wardlow_daniel (accessed March 7, 2026).
3. Verkhovna Rada Ukrainy (2004) Pro transportno-ekspedytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 01.07.2004 № 1955-IV [On Freight Forwarding Activity: Law of Ukraine dated July 1, 2004 No. 1955-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1955-15> (accessed March 7, 2026).
4. Luzhanska N. O., Dryha I. O., Tarasenko D. K. (2023) Suchasnyi stan rynku transportno-ekspedytorskykh posluh [Current state of the market of freight forwarding services]. *Intelektualni transportni tekhnolohii: IV mizhnarodna naukovo-tekhnichna konferentsiia* (Kharkiv, November 27–28, 2023). Kharkiv: UkrDUZT, pp. 196–197.
5. Biriukov M. I. (2011) *Osnovy transportnoi lohistyky* [Fundamentals of transport logistics]. Kyiv, 255 p.
6. Miakushko V. L. (2024) Transportno-ekspedytorska diialnist: osnovy ta biznes-protsezy [Freight forwarding activity: basics and business processes]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, no. 3 (88), pp. 87–99. Available at: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-3-87-99> (accessed March 7, 2026).
7. Papakhov O. Yu., Lohvinova N. O., Hudimov V. V., Maksymenkov Ye. A. (2023) Outsorsynh transportno-ekspedytsiinykh kompanii dlia vykonannya zaplanovanykh obsiahiv perevezen [Outsourcing of freight forwarding companies for execution of planned transportation volumes]. *Transportni systemy ta tekhnolohii perevezen*, no. 24, pp. 53–57. Available at: <https://doi.org/10.15802/tstt2022/272064> (accessed March 7, 2026).
8. Sviridenko A. (2016) Nadaiemo ekspedytorski posluhy: osoblyvosti obliku [Providing freight forwarding services: accounting specifics]. *Podatky & Bukhoblik*, no. 38.
9. Stadnyk V. H. (2011) Tendentsii rozvytku mizhnarodnoho transportno-ekspedytsiinoho biznesu [Trends in the development of international freight forwarding business]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 6, part 2, pp. 297–300.
10. Shyriaieva S. V., Diachenko I. O. (2023) Doslidzhennia problem transportno-ekspedytorskoi diialnosti v suchasnykh umovakh [Study of freight forwarding activity problems in modern conditions]. *Visnyk Natsionalnoho transportnoho universytetu. Serii: Tekhnichni nauky*, iss. 1 (55), pp. 318–322. Available at: <https://doi.org/10.33744/2308-6645-2023-1-55-318-322> (accessed March 7, 2026).
11. Martseniuk R. A. (2019) Oblik transportno-ekspedytorskykh posluh: teoretychnyi aspekt [Accounting of freight forwarding services: theoretical aspect]. *Oblikovo-analitychne zabezpechennia systemy menedzhmentu pidpriemstva: materialy IV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Lviv, October 24–26, 2019). Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, pp. 138–139.
12. Nahorniye Ye. V., Lomoto D. V., Shramenko N. Yu. (2012) *Transportno-ekspedytorska diialnist: pidruchnyk* [Freight forwarding activity: textbook]. Kharkiv: KhNADU, 352 p.
13. Kiiko A. I. (2024) Sutnist ta osoblyvosti transportno-ekspedytorskoi diialnosti pidpriemstv: suchasnyi aspekt [Essence and features of freight forwarding activity of enterprises: a modern aspect]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 79, pp. 106–112. Available at: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1687/1586> (accessed March 7, 2026).
14. Ishchenko N. M. *Marketynh transportnykh posluh* [Marketing of transport services]. Available at: <http://lib.chdu.edu.ua> (accessed March 7, 2026).
15. Demydchuk L. B. (2023) Sutnist yakosti transportno-ekspedytsiinoho obsluhovuvannia ta lohistychni pryncypy yoho efektyvnosti [The essence of the quality of freight forwarding services and logistic principles of its efficiency]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, iss. 72, pp. 30–40. Available at: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-72-04> (accessed March 7, 2026).
16. Maiorova I. O., Nechepurenko O. S. (2014) Problemy efektyvnosti upravlinnia yakistiu transportno-ekspedytorskoho obsluhovuvannia [Problems of efficiency of quality management of freight forwarding services]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, iss. 4 (49), pp. 92–110.

Дата надходження статті: 26.02.2026

Дата прийняття статті: 16.03.2026

Дата публікації статті: 26.03.2026